

ĐỀ CƯƠNG
TRUNG BÀY KHÔNG GIAN BÊN TRONG
NHÀ RÔNG LÀNG IA GRI, XÃ BIỂN HỒ

Chủ đề: Triển lãm “**Không gian văn hóa công chiêng Gia Lai**”
(Kèm theo Kế hoạch số: /KH-SVHTTDL ngày tháng 9 năm 2026
của Sở Văn hoá, Thể thao và Du lịch)

- **Thời gian:** Từ ngày 30/10 đến ngày 01/11/2026.
- **Địa điểm:** Nhà rông làng Ia Gri, xã Biển Hồ.
- **Đơn vị thực hiện:** Sở Văn hóa, Thể thao và Du lịch.
- **Đơn vị phối hợp:** Hội Văn học Nghệ thuật tỉnh, Ủy ban nhân dân xã Biển Hồ và các đơn vị có liên quan.

I. MỤC ĐÍCH, YÊU CẦU

1. Mục đích

- Giới thiệu khái quát những nét đặc trưng tiêu biểu về đời sống văn hóa, sinh hoạt, lao động sản xuất, tín ngưỡng, lễ hội, nghề thủ công truyền thống và đời sống đương đại của đồng bào Jrai.
- Tái hiện một số hình ảnh, các đồ vật, hiện vật và hoạt động văn hóa đặc trưng, qua đó giúp người xem cảm nhận rõ hơn về đời sống cộng đồng của người Jrai.
- Thể hiện quá trình kế thừa, bảo tồn và phát huy các giá trị văn hóa truyền thống của dân tộc Jrai trong đời sống hiện nay; thể hiện sự tiếp nối giữa truyền thống và hiện đại.
- Tạo không gian tham quan, tìm hiểu, trải nghiệm văn hóa có tính trực quan, sinh động; góp phần quảng bá hình ảnh văn hóa, con người Jrai đến với du khách trong và ngoài tỉnh.

2. Yêu cầu

- Nội dung trưng bày bảo đảm tính chính xác, tiêu biểu, dễ hiểu, có tính hệ thống và phù hợp với đặc trưng văn hóa của dân tộc Jrai.
- Lấy hiện vật, đồ vật và không gian sinh hoạt thực tế làm yếu tố chủ đạo; hình ảnh, nội dung thuyết minh và công nghệ số đóng vai trò hỗ trợ.
- Kết hợp hài hòa giữa phương pháp trưng bày truyền thống với phương tiện hiện đại; bảo đảm tính thẩm mỹ, trực quan nhưng không làm mất đi vẻ mộc mạc, nguyên bản của nhà rông.

II. CHỦ ĐỀ, QUY MÔ TRUNG BÀY

1. Chủ đề: “Không gian văn hóa công chiêng Gia Lai”

Thông qua không gian nhà rông và những hiện vật, hình ảnh, câu chuyện gắn với đời sống cộng đồng, trưng bày giới thiệu hành trình văn hóa Jrai từ truyền thống đến hiện đại. Những giá trị văn hóa không dừng lại ở ký ức, mà tiếp tục được cộng đồng gìn giữ, thực hành, trao truyền, thích ứng và lan tỏa trong đời sống hôm nay.

Thông điệp: ***“Gìn giữ ký ức - Tiếp nối truyền thống - Lan tỏa giá trị”***

2. Quy mô

- Trưng bày trong không gian nhà rông có kích thước khoảng: 5,5 m x 16 m, diện tích khoảng 88 m².

- Tổ chức tuyến tham quan liên tục theo chiều dài nhà rông, gồm 04 phần nội dung chính:

- + Phần 1: “Xưa - Hồn làng Jrai”.
- + Phần 2: “Mạch nguồn - Gìn giữ và trao truyền”.
- + Phần 3: “Jrai trong nhịp sống mới”.
- + Phần 4: “Kết nối di sản - Trải nghiệm và lan tỏa”.

III. Ý TƯỞNG VÀ NGUYÊN TẮC TRƯNG BÀY

- Giữ nguyên kết cấu và cảm giác không gian nhà rông truyền thống. Trục giữa nhà rông cơ bản được giữ thông thoáng để tạo chiều sâu và thuận lợi cho khách tham quan.

- Hiện vật được bố trí chủ yếu dọc hai bên không gian và tại các cụm điểm nhấn. Ưu tiên cách trưng bày hiện vật trong bối cảnh sử dụng thực tế.

- Màu sắc chủ đạo là màu tự nhiên của gỗ, tre, nứa, mây và các gam màu đặc trưng của thổ cẩm Jrai.

- Ánh sáng sử dụng gam âm, vừa đủ, tập trung làm nổi bật hiện vật; không sử dụng ánh sáng quá mạnh làm mất tính chất truyền thống của nhà rông.

- Kết hợp trình chiếu video/clip giới thiệu, quảng bá, ...

IV. NỘI DUNG TRƯNG BÀY

Phần 1: “Xưa - Hồn làng Jrai”: Đây là phần mở đầu và là không gian trọng tâm của trưng bày, gợi lại bối cảnh sinh hoạt truyền thống của cộng đồng Jrai. Hiện vật không được trình bày như những đồ vật tách rời mà được đặt trong mối quan hệ với nhà rông, buôn làng, lao động, tín ngưỡng và đời sống cộng đồng.

a) Nhà rông - không gian cộng đồng

- Nội dung: Giới thiệu khái quát vị trí, vai trò và ý nghĩa của nhà rông trong đời sống cộng đồng Jrai: nhà rông là nơi hội họp, sinh hoạt cộng đồng, tổ chức một số hoạt động văn hóa và là biểu tượng gắn với hình ảnh của làng.

- Tư liệu, hiện vật dự kiến: bảng giới thiệu tổng quan; hình ảnh nhà rông truyền thống và không gian làng; sơ đồ/mô hình làng hoặc mô hình nhà rông (nếu có); hình ảnh sinh hoạt cộng đồng; một cụm trang trí gợi nhắc cây nêu hoặc hoa văn trang trí truyền thống tại vị trí phù hợp.

- Hình thức: trưng bày ảnh, mô hình, đồ vật và các chi tiết trang trí vừa phải; không che khuất các cấu kiện đặc trưng của nhà rông.

b) Bếp lửa - hơi ấm cộng đồng

- Nội dung: Bố trí mô hình bếp lửa truyền thống tại vị trí phù hợp, sử dụng vật liệu mô phỏng an toàn, không dùng lửa thật. Bếp lửa đóng vai trò điểm nhấn, gợi không khí quây quần và kết nối các nhóm hiện vật sinh hoạt.

- Xung quanh bố trí có chọn lọc các đồ dùng gắn với đời sống thường ngày: gùi, nong, nia, giỏ; dụng cụ làm nướng, làm rẫy; vật dụng chế biến và chứa đựng; đồ dùng bằng tre, nứa, gỗ; ché, rượu cần và một số vật dụng tiêu biểu khác.

- Hình thức: Trang trí, sắp đặt các hiện vật, đồ vật, mô hình và kết hợp với ánh sáng, ...

c) Âm thanh đại ngàn - công chiêng và nhạc cụ truyền thống

- Nội dung: Giới thiệu công, chiêng, trống và một số nhạc cụ truyền thống tiêu biểu của người Jrai; trang phục sử dụng trong sinh hoạt văn hóa; hình ảnh nghệ nhân diễn tấu, múa soang và các hoạt động cộng đồng có liên quan.

- Trưng bày hình ảnh, tư liệu về không gian diễn xướng, lễ hội, nghi lễ và đời sống tinh thần của cộng đồng; làm rõ công chiêng không chỉ là nhạc cụ mà gắn với môi trường văn hóa và quan hệ cộng đồng.

- Hình thức: Hình ảnh, trang trí, sắp đặt các hiện vật, đồ vật, mô hình và kết hợp với ánh sáng, ...

d) Sắc màu thổ cẩm và nghề thủ công truyền thống

- Nội dung: Giới thiệu một số vật liệu, dụng cụ, sản phẩm dệt thổ cẩm, đan lát, tạc tượng gỗ và nghề thủ công tiêu biểu; ưu tiên trưng bày theo chuỗi từ nguyên liệu - dụng cụ - kỹ thuật - sản phẩm.

- Hình thức: Hình ảnh, trang trí, sắp đặt các hiện vật, đồ vật, mô hình và kết hợp với ánh sáng, ...

Phần 2: “Mạch nguồn - Gìn giữ và trao truyền”:

Phần này là cầu nối giữa “Xưa” và “Nay”, tập trung vào con người - chủ thể đang trực tiếp gìn giữ, thực hành và trao truyền các giá trị văn hóa Jrai từ thế hệ này sang thế hệ khác.

- Nội dung: Giới thiệu chân dung, câu chuyện ngắn về một số già làng, nghệ nhân, người có uy tín, người thực hành văn hóa, người truyền dạy công chiêng, nghề thủ công, nghệ thuật dân gian và các tri thức bản địa tiêu biểu.

- Thể hiện hình ảnh quá trình truyền dạy: nghệ nhân hướng dẫn thế hệ trẻ đánh công chiêng, múa soang, dệt, đan lát, tạc tượng hoặc thực hành các kỹ năng văn hóa phù hợp.

- Trưng bày một số hiện vật, dụng cụ, sản phẩm gắn với người thực hành di sản, ...

- Tạo mạch liên kết bằng dải hoa văn thổ cẩm hoặc ngôn ngữ đồ họa thống nhất, chuyển từ hình ảnh, màu sắc truyền thống sang cách thể hiện sáng hơn ở khu vực “Nay”, biểu đạt sự tiếp nối liên tục của văn hóa.

- Hình thức: Hình ảnh, trang trí, sắp đặt các hiện vật, đồ vật, mô hình và kết hợp với ánh sáng, ...

Phần 3: “Jrai trong nhịp sống mới”

- Nội dung: Giới thiệu diện mạo văn hóa Jrai trong đời sống đương đại, nhấn mạnh sự tiếp nối, thích ứng và sáng tạo trên nền tảng các giá trị truyền thống; tránh tạo cảm giác đối lập hoặc tách rời giữa “truyền thống” và “hiện đại”.

- Hình ảnh nhà rông và sinh hoạt cộng đồng tại các làng hiện nay; thanh thiếu niên học đánh công chiêng, múa soang; nghệ nhân truyền dạy văn hóa; phụ nữ duy trì nghề dệt; hoạt động đan lát, tạo tác; trang phục truyền thống trong lễ hội và hoạt động cộng đồng.

- Trưng bày một số sản phẩm cho thấy sự kế thừa và sáng tạo từ nghề truyền thống: sợi - thổ cẩm - sản phẩm ứng dụng; tre, nứa, mây - đan lát - vật dụng/quà tặng; gỗ - kỹ thuật tạo tác - sản phẩm trang trí phù hợp.

- Giới thiệu hình ảnh các hoạt động bảo tồn, sinh hoạt văn hóa, trình diễn, giao lưu, giáo dục di sản và giới thiệu văn hóa Jrai gắn với du lịch; nhấn mạnh vai trò chủ thể của cộng đồng.

- Hình thức: Hình ảnh, trang trí, sắp đặt các hiện vật, đồ vật, mô hình và kết hợp với ánh sáng, ...

Phần 4. “Kết nối di sản - Trải nghiệm và lan tỏa”

- Nội dung:

- + Trình chiếu các video/clip về đời sống, văn hóa, du lịch, ... của dân tộc Jarai, ...

- + Lắp đặt, trang trí sân khấu (để phục vụ tổ chức lễ, hội, các cuộc họp của làng), ... kết hợp sử dụng chung những nội dung cần thiết khác, ...
 - Hình thức: Lắp đặt ti vi, âm thanh, bục, kệ bảng chữ, ... kết hợp với ánh sáng.
-